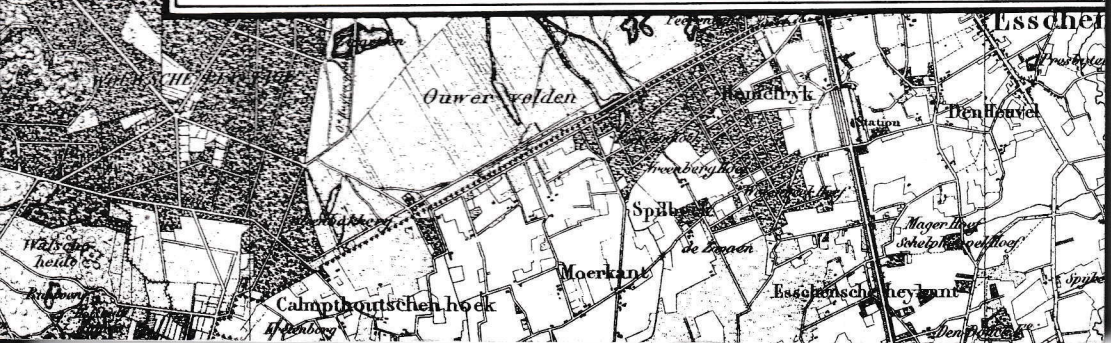

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

3-'99

Ut Maandelijkse Briefke

Jan Stroop, geboren in 1938 in Heerle, promoveert tot doctor in de letteren in 1977 aan de Katholieke Universiteit in Nijmegen met zijn proefschrift: "Molenaarstermen en molengeschiedenis".

In mei 1978, dus nu twintig jaar geleden, begint hij in het Brabants Nieuwsblad met een taalrubriek, speciaal gewijd aan West brabantse dialecten.

Onze dialecten zijn ouder dan het Algemeen Beschaafd Nederlands.

De twee schrijvers die onder een schuilnaam van respectievelijk: "De Ko en de Sinjo", regelmatig in "De Strijder" hun zegje doen, hebben dat I niet geweten.

"De Strijder" is een maandblad van het Katholiek Thuisfront, dat werd toegezonden aan de militairen in Indië, nu Indonesië.

"Nieuws uit Wouw wordt door: "De Ko en de Sinjo" enigszins in Wouws dialect geschreven.

Leuke verhalen komen er soms uit hun schrijverspen, hetgeen mij ertoe brengt, ze te publiceren. De leukste althans! De Ko was Frie Dekkers, slager in Wouw, wonende Roosendaalsestraat 10

Juni 1948

Nou mannen, hier zijn ik dan. Gullie zul wel denken, wa krijge we nou, nun pennenlekker, die aan het schrijven is? Mar da zal ik oe gauw uitleggen. Ik wa van de week zo wa in munnen hof aan het wieën, toen ad de wienkelbel ging!

Ik naor de wienkel! De meester was daor. Ik vraog hem beleeft, waarmee ik hem gerieven kan. De meester: "Dat is nog niet gauwgezegd", ik kom

eigenlijk voor de jongens in Indië. Wij sturen daar elke maand een kraantje naar toe en daar moet jij nou ook eens een stukje in schrijven."

Ik kraauwde us in mun haor en ik zeg: "Allemaol goed en wel, wa mot da zijn? Ik ben ginne echte riddakteur." De meester ieuw nie af en ik ben er vor gaon zitten.

Gullie wit misschien al wel, dat we een nieuwe voetbalclub in Wouw hebben, meej nun deftige naam: H.O.A.R. Da beteeket: Hoofd Arbeiders! Daar is van alles bij: 't sikkretie, alle schoolmeesters en de burger schopt ook mee.

Ik ben wieste kijke, toen ze vor ut Thuisfront gienge voetballe, mar ik snapte dur niks van. Ze liepen allemaal achter de bal aan en as ze um eenmaal are, schopte zum wier weg. Ik denk: "Daor motte ok leut in hebbe." Af en toe gieng er ene tegen de grond. Op lest ienkelde zowat alles. Dun ene een kapotte schien, dun aandere een kapotte enkel en dun burger kon bekaant nie in zonne schoen. Mar allemaol hadde ze veul leut.

D'aaremenie was er ok om de zaak wa op te luisteren. Alles vur een goed doel: 't Thuisfront. Manne we vergeten gullie daar nie in Indië.

Geregeld hoor ik ier in de wienkel: "Hoe zou ut met dun dieje zijn en hoorde nog wel us wat van Janne, van jullie Jaans? "En daarom schrijf ik geirre een briefke naor jullie.

Nie zo naauw kijke manne, want ik ben ginne echte schrijver.

Oudoe

De-Ko

N.B.: "De meester is Kees van Zundert, redacteur van "De Strijder" en onderwijzer in Wouw.

“De burger is burgemeester Mr. Fr. Hoebens, toen burgemeester in Wouw.

Juli 1948

“Wel, wel, wat een weer toch, alle daoge regen en nog eens regen, das nou zomer. Ut is baomes.” En verkouwe dat de meinsen zijn! Ze basse allemaal net of ze van binne ol zijn. Van de week komt er zo'n jong dienke in de wienkel. Ik oorde ze achter al bassen. Ik zeig: “Ik weet nie, mar get op de trek gestaon? Ze zeet: “Neet jong, das da weer!” Ik zeig: “Jao, da kan wel zijn, mar ik zaag oe giesterenaovond wel staon meeje oewe flip in de Kroonje gang en daor trok 't van deege.”

Ze verschrok en zee: “Edde gij dan ok gezien, wie da was!” Ik zee: “Neeje, want ik ben dur gegaon.” “OO,” zee ze “en vor de rest nie mir over praoten”. Ge kun wa meemaake!

Zo moes ik van de week 'n bodschap doen bij Fons den Bakker, opvolger van Jan den Bakker. Ik staon daor in de wienkel te wachten en Fons vraagt aan un vrouw: “Hoe is die klozetbussel bevallen? Da was nun goeie, hee, nog nunne vooroorlogse.” De vrouw zee: “We kunnen dur nie over stoefen. We hebbe um een paor keer gebruikt, mar we nemen wir gewoon mar wir un pepierke”. Ik dacht dak stikte jong.

Oudoe

De-Ko

N.B.: Kroonse gang is een weggetje op de Markt tussen de percelen 23 en 25.

Wouw huisnummer 23 en 25.

Fons de Bakker is de vader van Jan Scheepens, wonend nu Markt 22.

Jan de Bakker is Jan Laurijssen, de oom van Fons Scheepens, getrouwd met Marie Laurijssen, Fons en Marie wonen nu in Oud Gastel.

DE STRIJDER
MAANDBLAD VOOR DE MILITAIRES UIT DE GEMEENTE 'T OUD

Augustus 1948

Wouw et de leste tijd wel in de belangstelling gestaan, eerst de ronde en toen een reunie van het Brabantse Studentengilde. 'n Drukte van belang! Wa kunnen die manne feesten jong. Mar ze emme nie alleen gefeest. Neeje, z'emme impusaant 'n mooi kapelleke gebouwd. Net tenne het Doelenpadje, agge daor bij smid Bakx staot, kundet van vaare al zien! Toen ze er mee klaor waare, egget de pestoor van Hèrel 's Zondags ingeweeje, want 't stao net op Hèrels grondgebied. De pestoor van Hèrel is J. Oonincx, vroeger kappelaan in Wouw. 's Morgens 'n plechtige H. Mis op de mart en 's middags is het, meej 'n grote processie erbij plechtig ingeweeje. Daorna begon het feest pas. De studenten kregen een Braobaantse koffietaofel op de mart, aongebooje dur de wouwse bevolking. En ze lieten het er best goed smaoken, al stong allef Wouw zowa op dur viengers te kijke. Z'aare d'r eete nog mar aamper dur d'r keel of er stong wir wa-d'aanders op het program. We kreege volksdaansen te zien. Al wa beene aar sprong locht op en daor gieng 't op maot van d'aaremenie. Lange slierten de mart op en neer, tot 's aovos laot toe. Waor al die kleine jong zo gauw vandaan kwaame, weet ik nie, mar leut asse are en de grote nie miender. Al mee al nun leutige dag. Meej de ronde waar 't verschrikkelijk druk in Wouw, vooral naor afloop. De week erop wier er nog veul over gepraot, vooral over da alles van 's aovos. Ik stong er in de wienkel ok meej 'n paor vrouwe nog is over te praote.

Toen kwam er nog 'n vrouw binne. Ze zee tegen een van die aandere: "Zeg Kee, edde ze de Zondag zien renne?" Jeekes zoete, toen kwam de beer los! "Wa denkte gij wel", zeej Kee, "ik zijn 'n fesoenluk vrummes worre." Dur waar bekaant gin tussenkomme aon. Ik zeg op 't lest: "Owes, Owes, ier gin ruzie in m'n kraom." Ik zeg tegen Kee: "Da motte zo nie

opnemen. Ze bedoelt of ge Zondag de renners et gezien en ze bedoel
niks van 's aovos!" "Nou", zeej Kee, waarom zee ze da nie ineens. Affin,
de rust waar wir ersteld.

Oudoe

De-Ko

P.S.: Bedoeld kapelletje is afgebroken in de zeventiger jaren.

Januari 1950:

As nun ouwen grijsaard voorover gebogen op zun stokske en mee nun baort, nog langer as ooit iemand gehad eet van jullie, is 1949 vertrokken, as un piepjong vogeltje is 1950 begonnen.

De feestdaogen, die we altijd de leste maond vanhet jaor hebben, zijn wir achter de rug: Sinterklaos, kerstmis en Ouwejaor! Veul mensen hebben er echt van genoten!

In alle kerkdorpen van wouw heeft Sinterklaos zun rondgang gemaakt. Mar aon de prijzen in de wienkels te zien, eet ie wel un hele goeie beurs motten ebben. Schoone spullen brocht ie hier en daor, zowel veur grote as veur kleine kienders. De Kerstdaogen zijn ingezet met de nachtmissen in de verschillende kerken. Naost ut vanzelfsprekende, miste ik van 't jaor toch iets in de nachtmis in de Wouwse kerk. Ge mot weten, dat er pas een nieuw daomeskoor is opgericht en ik docht zo bij mien eigen, wa zal dur van 't jaor mee kerstmis gezongen worren! Volgens sommige mensen waren de daomes er nog niet vor gereed! Aandere mensen zeejen dat de voornaamste nachtegaaltjes nie in de nachtmis waoren, daor was blijkbaar de Wouwse noodkerk te nieuw veur of hun stem klonk daor nie goed? In d'aandere parochies is er mirakel gezongen, vooral op Hèrel. Ge kon ut aan 't Hèrels kapelleke horen, zo hard klonk ut!

Mee ouwejaor hebben ze hier en daor gef dur gange gegaan. In veul gezinne is 't ouw en nieuw gespeuld mee de kaart, andere hebben om twaalf uur de schoten laten knallen! Sommige ouwere mensen en de meeste kienderen hebben 't ouw in 't nieuw gesnurkt.

En onze gemeente in 1950? Nun nieuwe weg van Wouuw naor Hèrel, een sportterrein, un zwembad, nun rondweg, nun aandere weg dur den

Luyenhoek, un verbetering van de Heistraat en de Vleet, un ouw
mannenhuis. Jao god wit wa we allemaol krijge!

Oudoe

Sinjo

P.S.: In 1950 stond in de Kloosterstraat de noodkerk.

De huidige Lambertuskerk was 17 sept. 1951 klaar!

Mei 1950:

"Asse munne vuil nie wille, as um dan mar laoten staon," wier ur geroepe in de straot, toen de vuilnuswaogen van de gemeente vurbij kwam en de vuilnisbakken, dee nie aon de vereiste voorschriften voldejen, netjes op dur plek lieten.

Dur waar un briefke rontgestuurd aon onze gemeentenieren, da we in het vervolg goeie vuilnisbakken moesen emmen meej un deksel urop, want aandars vlogen de pepieren mar uit, as ze op straot stongen en da verontreinigde de straot. Dur stong verder nog op, dat ur op ut gemeentehuis goeie vuilnisbakken te krijen waren en dat de mannen van de ophaolwaogen ut consienje gekregen aren de vuilnisbakken te laoten staond ie niet aan de vereiste voldejen.

En de mannen ebben de opdracht schoon uitgevoerd. Ze zullen nu wel eerder klaor gewiest zijn as aandars, want ze slogen er verscheidene over. Mar de mensen blijven met dur vuil zitten. Dur eigen schuld, zulde zeggen, want op het gemeentehuis kunnen ze goeie bakken krijen. Mar nou komt de aop uit de mouw, ze vinnen ze te duur. Zeuven en een halve gulden stond er in de kraant en das wa zout. Zouwen nou misschien de ouwerwetse doofpotten wir us veur de dag kommen? Daor zit un goeie deksel op en ze staon toch mar in de rommelhoek.

Zinjo vint da wel iets en mensen, die er nog enen ebben, motten er uns meej proberen.

Oudoe

Sinjo

Juli 1950:

Rond de verjaardag van Priens Bernart kommen overal in de laande de anjercomitees in actie. Ze prebere feestelukheden op touw te zetten om gelt bij mekaoren te krijgen veur ut anjerfons. Het anjercomitee van Wou is nie achter gebleven en eet getracht om wa in ut laoke te krijgen.

Un grote voetbalwedstrijd mee nun toottoo is georganiseerd op Hèrel. De beste speulers van de drie voetbalclubs in de gemeente, H.S.C. van Hèrel, de Rimboe van de Pin en Cluzona van Wouw waren in een elftal saomen gebraocht en dit elftal moest speulen tegen een Moccombinasie van Baarrigen. De correspondent van het Braobaants Nieuwsblad publiceerde vooraf het elftal in de kraant. Hij begieng daorbij de aordigheid om achter de naomen van de speulers nie de club te zetten, waarin deze speulers speulen, mar de plaats waor ze wonen. En kwaot da ze op Hèrel waoren. Wouw aar ut gedaon! Enkele speulers van Wouw speulen in H.S.C. van Hèrel en mannen van Moerstraten speulen in H.S.C. Daordur kwam natuurlijk nie tot zun recht, da dat eigenlijk H.S.C.'ers waren en da dee veul stof opwaaien. Sommige eethoofden hebben er meer druk over gemaakt, as de speulers zelf, mar ut is waor, bij un opstelling van un elftal zet men onder de naam van de speuler zun club, waor ie in speult en nie zun woonplaats.

Overigens viel me de wedstrijd tegen. Dur zaat zo gin zwoeg in en ge kunt zien da veul speulers voetbalmoei begiennen te geraoken in deze tijd van ut jaor. De boog kan nie altijd gespannen zijn. Ut volgend jaor wir mar uns un ander planneke uitgedocht anjercommittee, ge et ur un jaor de tijd vur.

De toottoo maakte ut aandere wel. Daor was mar een persoon die de uitslag 5-4 veur ut Wouwse gemeentelijke elftal goed gerajen aar. Dieje kèrel of da vrummes kwam nie opdaoge!

4

De toottoo bedaankte tenslotte de winnaar of winnares en veronderstelde da ze dat geld mochten ouwen en vroeg aan de mensen, die er nog waren om dit voorbeeld volgend jar na te volgen. De definitieve opbrengst van de gevoerde actie is nog nie bekend. Ut vorig jaor waar die jeel goed. Precentsgewijze aar Wouw 't meeste opgebracht van alle gemeentes in Brabant. Is da even un goeie noot. As da van ut jaor wir zo is dan kom misschien Priens Bernart ons daarveur in eigen persoon nog wel eens bedaanken, waant die reist toch genoeg.

Zinjo hoopt dan de priens in eigen persoon te zien en hij zal dan wel wa uit ut anjerfonds vraogen veur "De Strijder" ons en jullie maandblad van Thuisfront! De priens is nogal militair aangelegt ziede en ieder dubeltje helft. As ut zover is, da oorde dan nog wel mannen.

Oudoe

Sinjo

Noten:

Aangevraagd was voor de voetbalwedstrijd - gemeentelijk elftal / Moc - een officiële KNVB scheidsrechter, maar deze kwam niet opdagen.

Door het thuisfrontcomite werd toen Toon van Oers, geboren in Heerle en zijnde toen hoofd lagere school te Wouw, verzocht om als scheidsrechter te fungeren. Met enige tegenzin heeft hij toen die taak op zich genomen. Achteraf was hij blij dat alles goed verliep en dat de keeper van het gemeentelijk elftal, P.Luijckx van Cluzona, de nodige "safes" liet zien. Hij was in prima vorm. Voorkwam enkele bijna zekere doelpunten !

De correspondent van Brabants Nieuwsblad deelde ons mee, dat hij de opstelling van het gemeente elftal per dorp had opgegeven gekregen.

Gebroeders Broos uit Kalmthoutsehoek speelden bij de Rimboe. Fr.Baeten en Fr. Verpalen uit Wouw bij HSC, evenals P.de Groot uit Moerstraten.

December 1950

De Wienter is begonnen. Nun kouwe wiend waait er over het Brabantse land. De mensen hebben dur kraogen opgezet, dur pet over dur oren getrokken en dur klompen aangedaon. Ut is vergimmes koud. De kienders, die mee Sinterklaos un paor schetsen gekregen hebben, kunnen ur hartje ophalen, waant ut ijs out al. De sloaten, de kuilen en de leemputten zijn vol mee schetsers. Ut ijsvermaak is er dus wir, zowel vur jong as veur out. Un ijsbaon ebben we in onze gemeente nog nie, mar as er ut zwembad enemaol is, dan kan dat in de wienter in un ijsbaon worden omgetoverd.

Is ut daor bij jullie in Indië wel eens koud mannen? Ik kan ut me nie vorstellen, mar sommige mensen zeggen da ut er 's nachts wel us koud kan zijn. Is da Waor? Frisjes toch zeker wel us? Waor ut ok koud is? In Wouw, in de "Schuur" ut noodpatronaat. Ge kunt da kot mar nie warm gestokt krijgen. Dieje betonnen vloer vernukt heel de zaak. En dan komt ur nog bij, dat de kachel nie altijd evengoed wil branden en dan rookt ut ur nog ok! Wanneer zal dat uns veranderen? Laten de mensen die ut aangepakt hebben, dur zaaken uns afwerken, zo weit as ze kennen, want anders ben ik bang dat de "Schuur" een schuur zal blijven!

Mar dan op Hèrel. Ut Hèrels patronaat is nie verwoest in dun oorlog, zo as da van Wouw, mar blijven staon. En nou is ut nog uns flink opgeknapt ook. Un tetje gelejen zijn er aandere stoelen gekomen. De zaak is nu ook nog prima opgeschilderd en alles is gerepareerd.

4

"Verheugt U in dun Heer" staot ur met grote letters boven ut toneel geschreven, schoon om te zien en un raot vur iedereen. Nou nog un garderobe eraan en de zaol is oké.

Toch is da jeugdhuis van de Pin ook nog geen slecht ding. Netjes ingericht, goed onder houwen en groot genug vur zo un plaatske. Lange tijd was ut ut beste patronaot van heel de gemeente, mar Hèrel is de pindurpers toch voorbij gegaon. Gin schaamte or, want Hèrel et zun patronaat en de kerk in dun oorlog gehouwen en de Pin zag zun kerk, net as Wouw en Moerstraten, verwoest.

Moerstraten zit eigenlijk nog zonder patronaat. Bij van Pul wordt ur wel uns toneel gespeeld, mar an de accomodatatie ontbrikt ut toch wel hier en daor. Trouwens, da wor wel uns meer in un cafee gespeuld, ook in andere plaotsen van onze gemeente! Zouden de Moerstratenaren geen patronaot wert zijn? Jammer, daat dur kerk zo kapot is gewiest, aandars zouwen ze ut geld, da ze daor vur gebruikt ebben, kunnen ebben bestegen vur un nuuw jeugdhuis. Mar wa nie is, kan nog komme!

Mannen, daor weit weg in Indië, er is hier nog veul te doen. Meer dan as da ge zo op ut eerste gezicht zou denken. Als jullie van ut jaor terug zijn, kun je er ok nog wel un haandje aan helpen, misschien uit dankbaarheid voor een behouwe thuiskomst. Wij zijn alvast mar begonnen!

Oudoe

Sinjo

Januari 1951:

De beslissing is gevallen. "De Strijder" zal op houwen te bestaan. Jullie kommen gauw naar huis. "De Strijder" heeft ook gin doel mir, as jullie thuis zijn, want naor wie mot hij dan verstuurd worren?

Hij is destijds veur jullie in ut leven geroepen en ten doop gauwen en mee jullie thuiskomst in ut vaoderlant zal ie sterven! Ik mot er eigenlijk een bietje mee schreeuwen, want dieje Strijder brocht de mensen toch wel een beetje dichter bij mekaor en ge kreeg contact mee allerlei mensen. Da aar zeker zun veurdeleu, ok wel uns zun noadjelen. Ik zijn er echter veul blijer dan bedroefder om, want as "De Strijder" overbodig wort is da un goei tjeke. Dan is hjeel de Wouwse gemeenschap wir bij mekaore en dan kunnen we wir gezaomeluk verder werken aan onze idealen.

Idealen zegt ge, mannen die hebben jullie toch zeker nog? Jullie kèrels meej un flienke gezonde boddie, gehart in dun strijd, jullie wullen nog veul bereiken in jullie leven. Want er is toch nog zo ontzettend veul te doen. Ut valt allemaol nie meej, da weet ik, mar hoe moeilijker de strijd is, hoe schoner de overwinning! Hier en daor worde soms tegengewerkt, daor wullen ze nie steken of snijden, dun dieje laot ut ur bijzitte, un ander kan nie mir en gao zo mar dur. Mar dun aonhouwer wint, zeg't spreekwoord en ut komt dikwijls uit.

De thuisfrontcomitees van de verschillende parochies in nonze gemenete staon gereet om de leste soldaten uit Indonesië te ontvangen. De minister et immers gezeet da meej nieuwjaor alles thuis zou zijn. Laoten we hopen, da ze binnenkort jullie allemaol kunnen verwelkomme. De blommekes zullen nog eens extra buiten gezet worren, veur zo ver ze in deze wienterse daogen er nog zijn. Daor zal nun extra borrel ingeschonken worre om de verkouwigheid tegen te gaon, die nun mens

4

parte kan speulen. De kachel zal us extra opgestokt worren en de mensen zullen er dichter bij kruipen naor gelang ut kouwer wort.

En jullie, mannen, jullie vertellen van da schone land, daor mee zun arme bevolking en zun grote oerwouden en kolosaole baaregen.

En dun ene zal al mjeer vraogen as dun aandere, mar Zinjo zal bij deze alleen vraogen: "Wa zijn jouw idealen? Komt er iets van?" Nou allemaol nun goeie dag en nun flienke pol van,

Sinjo

Oudoe oe oe oe oe.

Wouw,

Christ van Oers

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

VAN HET MARQUISAT VAN

Kerkhof sliken

Wildernisse en